

(Gdje su) žene u medicini

Vizjak, Maja

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **2024**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:303:075817>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Institute for Migration Research - Institutional repository for storing papers and data sets](#)

VODSTVO U ZDRAVSTVU (GDJE SU) ŽENE U MEDICINI

AUTORICA: DOC.DR.SC. MAJA VIZAK, INSTITUT ZA ISTRAŽIVANJE MIGRACIJE, ZAGREB, ISTRAŽIVANJE DIONICE PROJEKTA MEDICINSKI VRTULJAK

Žene danas imaju dobro obrazovanje i želju za poslovnim uspjehom, no mogućnost razvoja karijere često budu otežana ili neostvarena. Analizirajući omjere zastupljenosti žena i muškaraca prema hijerarhijama u medicini stječe se dojam da postoje jednakiji među jednakima. Obrazac ponašanja prakse odlučivanja o napredovanju, odluke o poduzetništvu, preuzimanju rukovodećih ili predstavničkih uloga na strani su muškaraca. Napreduju li žene sporije te

koji su razlozi ostanka na hijerarhijski nižim položajima i djelovanja *u sjeni* muških kolega?! Želimo li stvoriti društvo utemeljeno na ravnopravnosti, ključno je da se u ustroju i praksi u potpunosti vodi računa o rodnoj dimenziji. Postoje li predrasude prema ženama na rukovodećim pozicijama te osjeti li se fenomen staklenoga stropa u medicini statistički se može obrazložiti!

Žene u medicini brojčano dominiraju, ali ne i na vodećim upravljačkim pozicijama. Prema podacima Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa u 2023. godine bilo je 1 749 doktorica (68 %) medicine i 823 doktora medicine (32 %), specijalizantica 2 117 (68 %) i specijalizanata 1 006, specijalistica (32 %), 6 515 i specijalista (61 %) 4 164 (39 %). Kumulativno gledano 2023. godine, sustav broji 10 479 žena (64 %) i 5 895 muškaraca doktora medicine (36 %) (tablica 1).

Tablice 1. Prikaz rodne strukture doktora/ica medicine po godinama

	2019. godina		2020. godina		2021. godina		2022. godina		2023. godina	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Ukupno	63 %	37 %	63 %	37 %	63 %	37 %	64 %	36 %	64 %	36 %
Doktori/ce medicine	70 %	30 %	71 %	29 %	71 %	29 %	70 %	30 %	68 %	32 %
Specijalizanti/ce	68 %	32 %	68 %	32 %	68 %	32 %	68 %	32 %	68 %	32 %
Specijalisti/ce	60 %	40 %	60 %	40 %	60 %	40 %	61 %	39 %	61 %	39 %

Izvor: Analiza autorice prema podacima iz Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa

Tablica 2. Prikaz rodne strukture doktora/ica dentalne medicine po godinama

	2019. godina		2020. godina		2021. godina		2022. godina		2023. godina	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Ukupno	67 %	33 %	66 %	34 %	67 %	33 %	67 %	33 %	68 %	32 %
Doktori/ce dentalne medicine	69 %	31 %	68 %	32 %	69 %	31 %	69 %	31 %	70 %	30 %
Specijalizanti/ce	56 %	44 %	56 %	44 %	61 %	39 %	62 %	38 %	66 %	34 %
Specijalisti/ce	61 %	39 %	56 %	44 %	55 %	45 %	56 %	44 %	57 %	43 %

Izvor: Analiza autorice prema podacima iz Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa

2023. godine bilo je 2 322 doktorice dentalne medicine (70 %) i 1 009 doktora dentalne medicine (30 %), 87 specijalizantica (66 %) te 45 specijalizanata (34 %) i 301 specijalistica (57 %) te 229 specijalista dentalne medicine (43 %). Kumulativno gledano, 2023. godine sustav broji 2 714 žena (68 %) i 1 285 muškaraca (32 %) doktora dentalne medicine (tablica 2).

Među zdravstvenim radnicima niže, srednje, više i visoke stručne

spreme jednako dominiraju žene. U zdravstvenom sustavu 2023. godine bilo je 20 321 medicinskih sestara srednje stručne spreme (89 %), 8 830 više stručne spreme (89 %), i 639 visoke stručne spreme (86 %), dok je tehničara bilo 3 351 srednje stručne spreme (14 %), 1 196 više stručne spreme (12 %), i 79 visoke stručne spreme (11 %) (tablica 3).

Promatrajući ostale zdravstvene djelatnike (u što spadaju fizioterapeuti,

laboranti, radiolozi i ostali) 2022. godine bilo je 2 142 žena visoke stručne spreme (8 %), 13 031 žena više stručne spreme (83 %), 28 358 žena srednje stručne spreme (86 %), i 639 žena niže stručne spreme (84 %), te 376 muškaraca visoke stručne spreme (15 %), 2 709 muškaraca više stručne spreme (17 %), 4 549 muškaraca srednje stručne spreme (14 %), i 126 muškaraca niže stručne spreme (16 %) (tablica 4).

Tablica 3. Prikaz rodne strukture medicinskih sestara i tehničara po godinama

	2019. godina		2020. godina		2021. godina		2022. godina		2023. godina	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Visoka	88 %	12 %	88 %	12 %	88 %	12 %	87 %	13 %	89 %	11 %
Viša	91 %	9 %	90 %	10 %	89 %	11 %	89 %	11 %	88 %	12 %
Srednja	87 %	13 %	86 %	14 %	86 %	14 %	86 %	14 %	86 %	14 %

Izvor: Analiza autorice prema podacima iz Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa

Tablica 4. Prikaz rodne strukture ostalih zdravstvenih djelatnika po godinama

	2019. godina		2020. godina		2021. godina		2022. godina	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Visoka	85 %	15 %	85 %	15 %	85 %	15 %	85 %	15 %
Viša	83 %	17 %	83 %	17 %	83 %	17 %	83 %	17 %
Srednja	87 %	13 %	86 %	14 %	86 %	14 %	86 %	14 %
Niža	80 %	20 %	82 %	18 %	83 %	17 %	84 %	16 %

Izvor: Analiza autorice prema podacima iz Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa

Razvidno je da u sustavu zdravstva dominiraju žene no ne i na rukovodećim pozicijama. Trenutno su dvije žene ravnateljice klinika: Klinika

Opća bolnica Pakrac, Opća bolnica "Dr. Anđelko Višić" Bjelovar, Opća bolnica Karlovac, Opća bolnica Pula, te Opća i veteranska bolnica "Hrvatski

Kada se analizira poduzetništvo u medicini u 2022. godini, u djelatnosti specijalističke medicinske prakse bilo je 341 žena, 420 muškaraca i 72 osobe

TREKUTNO SU DVIJE ŽENE RAVNATELJICE KLINKA: KLINIKI ZA INFektivNE BOLESTI "DR. FRAN MIHALJEVIĆ" I KLINIKI ZA PSIHIJATRIJU VRAPČE.

za infektivne bolesti "Dr. Fran Mihaljević" i Klinika za psihijatriju Vrapče, dok su ravnatelji pet KBC-a, tri kliničke bolnice i pet klinika muškarci, njih ukupno 11. Zamjenika ravnatelja je osam, uz pet zamjenica ravnatelja. Pomoćnika ravnatelja je 18, dok je 31 pomoćnika ravnatelja (Tablica 5).

Od 22 opće bolnice, šest ima ravnateljice: Opća bolnica Gospić,

ponos" Knin. Opće bolnice Karlovac i Pakrac imaju sve žene na rukovodećim pozicijama: ravnateljicu, zamjenicu ravnateljice i pomoćnice ravnateljice.

U 22 opće bolnice djeluje 40 pomoćnica i 18 pomoćnika ravnatelja. Dominantno su žene na funkcijama pomoćnica za sestinstvo, financije i pravne poslove, dok su muškarci češće pomoćnici za kvalitetu.

pod mješovitim upisom kao odgovorne osobe u registru Fine. U djelatnosti stomatološke prakse bilo je 194 žena, 244 muškarca i 55 osoba pod mješovitim upisom kao odgovorne osobe. U djelatnosti opće medicinske prakse bilo je 60 žena, 35 muškaraca i 7 osoba pod mješovitim upisom kao odgovorne osobe. U djelatnosti privatnih bolnica upisana je jedna žena, sedam muškaraca i jedna osoba pod

Tablica 5. Prikaz rodne strukture na rukovodećim pozicijama u bolnicama (siječanj, 2024.)

	Ravnatelj/ica		Zamjenik/ca ravnatelja		Pomoćnici/ca ravnatelja	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
5 KBC-a	0 %	100 %	20 %	80 %	63 %	37 %
3 Kliničke bolnice	0 %	100 %	33 %	67 %	62 %	38 %
5 Klinika	40 %	60 %	60 %	40 %	65 %	35 %
22 Opće bolnice	27 %	73 %	36 %	64 %	69 %	31 %

Izvor: Analiza autorice

mješovitim upisom kao odgovorna (tablica 6).

Kada se isti subjekti analiziraju prema stvarnom vlasniku, u djelatnosti specijalističke medicinske prakse

vlasnika, 136 žena, 191 muškarac i 65 mješovitih vlasnika. U djelatnosti opće medicinske prakse bilo je 55 poslovnih subjekata bez upisanog vlasnika, 24 žene, 18 muškaraca i 5 mješovitih vlasnika. U djelatnosti privatnih bol-

dominiraju muškarci, jedino u djelatnosti opće medicinske prakse prevladavaju žene.

Kada iste brojčano dominantne žene biraju predstavnike u komorama,

ŽENE SU SKLONIJE CJELOŽIVOTNOM OBRAZOVANJU TE JE VIŠE ŽENA DOKTORA ZNANOSTI, POSEBNO U PODRUČJU BIOMEDICINE I ZDRAVSTVA.

bilo je 62 poslovna subjekta bez upisanog vlasnika, 267 žena, 356 muškaraca i 117 mješovitih vlasnika. U djelatnosti stomatološke prakse bilo je 113 poslovnih subjekata bez upisanog

nica upisano je šest muškaraca i tri mješovita vlasnika (tablica 7).

Razvidno je da kao vlasnici te odgovorne osobe poslovnih subjekata

od ukupno 21 povjerenika županijskih komora liječnika, 18 (86 %) su muški predstavnici, a 3 (14 %) su žene. Liječnička komora ima predsjednika i zamjenicu predsjednika. Županijske

Tablica 6. Poduzetnici u medicinskim djelatnostima, podjela prema odgovornoj osobi upisanoj u registar od Fine (2022. godine)

Odgovorna osoba (upisana u fina registar)	Žene	Muškarci	Mješovito
Djelatnost specijalističke medicinske prakse	41 %	50 %	9 %
Djelatnost stomatološke prakse	39 %	49 %	11 %
Djelatnost opće medicinske prakse	59 %	34 %	7 %
Djelatnost bolnica	11 %	78 %	11 %

Izvor: Analiza autorice prema podacima iz Info.Biza

Tablica 7. Poduzetnici u medicinskim djelatnostima, podjela prema stvarnom vlasniku (2022. godine)

Stvarni vlasnik	Bez uspisanog vlasnika	Žene	Muškarci	Mješovito
Djelatnost specijalističke medicinske prakse	8 %	33 %	44 %	15 %
Djelatnost stomatološke prakse	22 %	27 %	38 %	13 %
Djelatnost opće medicinske prakse	54 %	24 %	18 %	4 %
Djelatnost bolnica	0 %	0 %	67 %	33 %

Izvor: Analiza autorice prema podacima iz Info.Biza

podružnice komore medicinskih sestara broje 16 žena (76 %) i 5 muš-

jku i Varaždinu, te jedna predstavnic medicine i zdravstva. U 2022. godini, podružnog sjedišta u Rijeci. Iz ovoga u području biomedicine i zdravstva

ŽENE U MEDICINI BROJČANO DOMINIRAJU, ALI NE I NA VODEĆIM UPRAVLJAČKIM POZICIJAMA.

karaca (24 %) na mjestu predsjednika. Hrvatska komora medicinskih sestara ima predsjednika i dopredsjednicu. Hrvatska komora dentalne medicine ima predsjednika i zamjenika predsjednika; četiri su predstavnika područnih sjedišta u Zagrebu, Splitu, Osi-

zaključujemo da žene za svoje predstavnike, povjerenike ili nadređene radije biraju muškarce.

Žene su sklonije cjeloživotnom obrazovanju te je više žena doktora znanosti, posebno u području bio-

bilo je 124 doktorice znanosti (69 %) i 56 doktora znanosti (31 %). Prema ustanovama, u 2022. godini najviše ih je bilo na Medicinskom fakultetu u Zagrebu: 40 doktorica (68 %) i 19 doktora znanosti (32 %). Na Medicinskom fakultetu u Rijeci bilo je 10 doktorica

Tablica 8. Prikaz rodne strukture doktora/ica znanosti prema području i polju u medicini po godinama

	2018. godina		2019. godina		2020. godina		2021. godina		2022. godina	
	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene
Biomedicina i zdravstvo	36 %	64 %	36 %	64 %	29 %	71 %	39 %	61 %	31 %	69 %
Temeljene medicinske znanosti	29 %	71 %	22 %	78 %	21 %	79 %	45 %	55 %	36 %	64 %
Kliničke medicinske znanosti	37 %	63 %	40 %	60 %	32 %	68 %	41 %	59 %	36 %	64 %
Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita	43 %	57 %	50 %	50 %	27 %	73 %	25 %	75 %	25 %	75 %
Dentalna medicina	9 %	91 %	14 %	86 %	42 %	58 %	27 %	73 %	25 %	75 %

Izvor: Analiza autorice prema podacima Visoko obrazovanje u 2022.

(59 %) i 7 doktora znanosti (41 %), na Medicinskom fakultetu u Splitu 20 doktorica (62 %) i 12 doktora znanosti (38 %), te na Medicinskom fakultetu u Osijeku 15 doktorica (68 %) i 7 doktora znanosti (32 %).

Žene doktori znanosti, asistenti i docenti dominiraju, što upućuje na to da se duže zadržavaju na nižim znan-

stvenim razinama jer se u tom životnom periodu posvećuju drugim životnim ulogama. Muškarci su u većem broju izvanredni i redoviti profesori, redoviti profesori u trajnom izboru te akademici. Trenutno su dvije žene i petnaest muškaraca redoviti članovi Razreda za medicinske znanosti: akademkinja Mirna Šitum i akademkinja Vida Demarin. U statusu surad-

nika su osam muškaraca i tri žene: prof. dr. sc. Iva Dekaris, prof. dr. sc. Zrinka Tarle i prof. dr. sc. Lovorka Gregurević (tablica 9). ■

Tablica 9. Prikaz rodne strukture medicinara prema znanstvenim i stručnim titulama (ožujak, 2024.)

	Muškarci	Žene
Akademici/ Akademkinje	88 %	12 %
Akademici suradnici/e	73 %	27 %
Prof.dr.sc.	63 %	37 %
Prof.prim.dr.sc.	58 %	42 %
Izv.prof.dr.sc.	55 %	45 %
Izv.prof.prim.dr.sc.	53 %	47 %
Doc.dr.sc.	53 %	47 %
Doc.prim.dr.sc.	49 %	51 %
Prim.dr.sc.	45 %	55 %
Prim.mr.sc.	50 %	50 %
Prim.mr.	67 %	33 %
Dr.sc.	44 %	56 %
Dr.sc.biomed	100 %	
Dr.sc.soic.		100 %
Primarijus	47 %	53 %

Izvor: Priopćenje iz Hrvatske liječničke komore

Literatura:

1. Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis. Dostupno na: <https://www.hzjz.hr/cat/hrvatski-zdravstveno-statisticki-ljetopis/> (Pristupljeno: 16. svibnja 2024.)
2. Fina Info.Biz, internetski servis.
3. Visoko obrazovanje u 2023., dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/obrazovanje/visoko-obrazovanje/> (Pristupljeno: 16. svibnja 2024.)
4. Priopćenje iz Hrvatske liječničke komore – na zahtjev dostavljeno 8. ožujka 2024.